



UNGDOM & FRITID

LANDSFORENING FOR FRITIDSKLUBBER OG UNGDOMS

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.

Arkivkode: 431.0

Dato: 21/9.09

Saksnr: 2007/02425-78

Til: Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref • Your ref: 200702425-/MEL

Vår ref • Our ref: 09/053-8

Vår dato • Our date: 18. sep 2009

Høringsuttalelse – utredning om ungdoms fritidsmiljø og deltakelse og innflytelse lokalt

Ungdom & Fritid viser til invitasjon til høring på utredningen "Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse".

Ungdom & Fritid, Norges landsforening for fritidsklubber og ungdomshus, er en demokratisk barne- og ungdomsorganisasjon for brukere, ansatte og frivillige i kommunale og kommunalt støttede fritidstiltak.

Vi ønsker spesielt å kommentere:

1. Ekspertgruppas vurdering av behovet for en ungdoms- og fritidslov
2. Økonomi
3. Viktigheten av at de foreslåtte tiltakene angående ungdoms fritidstiltak igangsettes
4. Demokrati og deltagelse for ungdom

1. Ekspertgruppas vurdering av behovet for en ungdoms- og fritidslov

I rapporten konkluderer ekspertgruppa med at det ikke er behov for en "ungdoms- og fritidslov" (s. 39). Ungdom & Fritid stiller seg kritiske til konklusjonen og har en rekke innvendinger på argumentasjonsrekken som presenteres i rapporten.

Ekspertgruppas argumentasjon bygger blant annet på at fritidstiltak som ikke er gode nok bør kunne legges ned av kommunen. Samtidig sier de at:

"[h]vis en klubb skal forventes å ha de ønskede forebyggende funksjoner, forutsetter det tilstrekkelige ressurser til både bygninger, inventar, utstyr, aktiviteter og ikke minst til kompetent personale". (s. 49)

Denne sirkelargumentasjonen ser Ungdom & Fritid på som ansvarsfraskrivelse. Dersom "hus" og "klubber" eller andre fritidstiltak rettet mot barn og unge, ikke er gode nok på grunn av lite ressurser, burde heller løsning være at man stiller krav til hvilke ressurser som skal være tilgjengelig for et godt forebyggende arbeid, enn at man åpner for å legge ned disse tiltakene.

Ungdom & Fritid reagerer negativt av fokuset på nedlegging. Samtidig ser vi at det kan være nødvendige tiltak å stenge i kortere perioder, for eksempel for å kunne omorganisere driften.

Ungdom & Fritid mener fokuset bør rettes mot hvordan kommunene kan tilrettelegge for at "klubber" og "hus" skal kunne bli gode tiltak. Fritidsklubber og ungdomshus har en klar funksjon og en egen verdi. Slike fritidstiltak er ikke bare noe ungdommene "har lyst på", de fungerer forebyggende (Øia 2009).

Videre er Ungdom & Fritid overrasket over svak argumentasjon på flere punkter i avsnittene som tar for seg lovfesting. Vi vil blant annet trekke fram utsagn som vi stiller oss uforstående til:

"Ekspertgruppa mener at en sterkere statlig styring av den kommunale kultur- og fritidspolitikken, vil kunne være "kortsiktig moro". Det kan gi et resultat der og da på kort sikt på et avgrenset innsats- eller tiltaksområde, men på lengre sikt mener vi at en slik styring ikke vil resultere i noen spesielt god kultur- og fritidspolitikk for verken ungdom eller andre grupper." (s. 41)

Vi ser at statlig styring er et virkemiddel man bruker på mange felt, også på fritid og kulturfeltet. Kulturskolene opplevde et kraftig løft etter at de fikk en forankring i lovverket, og vi ser ingen grunn til at det samme ikke skal kunne skje med fritidsklubber og ungdomshus.

Ungdommens rettigheter og interesser settes opp mot det lokalpolitiske handlingsrommet (s. 40), og ekspertgruppa hevder at

"[n]år det ikke er spillerom for lokale prioriteringer, er det heller ingen grunn til å stemme eller delta på annen måte. I værste fall kan også det nasjonale demokratiet "råtne på rot", i følge Ringen." (s. 41)

Ekspertgruppa hevder at det ikke er "usannsynlig at både kommunale ledere og politikere kan tro at [ungdomsfeltet] er mer "lovtomt" enn det faktisk er" (s. 39). FNs barnekonvensjon trekkes fram (s. 37), og artikkel 12, 13, 15 og 31 nevnes spesielt. Men som Barneombudet (2009) innvender, vil også Ungdom & Fritid påpeke at barnekonvensjonen i seg selv ikke gir et godt nok vern. Artikkene må fylles med innhold, og tiltak må konkretiseres i lov og forskrift. Lovfesting av fritidstilbud for barn og unge er en måte å sikre oppfølging av barnekonvensjonens intensjoner. Slik vi ser det handler det om en beskyttelsesfaktor som er nødvendig fordi barn og ungdom mangler en demokratisk stemme i lov og forskrift. Vi mener at Barnekonvensjonens artikler må manifesteres i lovverk og forskrifter for å fylles med reelt innhold.

Rapporten peker også på at Kulturskolen har hatt positive resultater av å bli lovfestet.

"Innlemmingen av det øremerkede tilskuddet i rammetilskudd har ikke ført til at kommunenes bevilgninger til kulturskolene er redusert. Tvert imot har det vært en betydelig vekst i bevilgningene." (s. 36)

Loven har resultert i et sterkere vern, og vi ser ingen grunn til at fritidsklubber og ungdomshus ikke skal ha samme vern som kulturskolene. Sett i lys av resultatene fra Klubbundersøkelsen i 2008 hvor vi ser en jevn nedgang i antall tiltak fra 747 i 2002 til 642 i 2008 (antallet tiltak rapportert i Kostra er for 2008 kun 639, som underbygger en nedadgående trend) er dette spesielt urovekkende. I samme rapport kommer det også frem av 28,3 % av tiltakene har vært truet av nedleggelse de siste 3 årene (Klubbundersøkelsen 2008). Som også rapporten peker på ser vi at dette feltet ofte kan være en salderingspost på kommunebudsjettet.

Ungdom & Fritid ønsker kommunene sjølråderett, men hensynet til kommunalt selvstyre, og ikke minst kommuneøkonomien, bør ikke settes foran lokale ungdomsbehov. I dag er det et ugunstig skjevt maktforhold mellom kommunens økonomi og ungdoms behov (s. 47). Vi opplever at kommunenes rett til sjølråderett i rapportens kapittel om Ungdoms Fritidsmiljø blir vektlagt sterkere enn behovet for å sikre barn og unges rettigheter. Vi mener at barn og unges krav og behov ikke får nok oppmerksomhet i dette kapitlet. Artikkel 3 i FNs barnekonvensjon stadfester at barnets beste skal legges til grunn i alle saker som omhandler barn. Vi mener her at rapporten vektlegger kommunal selvstyre sterkere enn ungdoms behov, og at dette ikke er i samsvar med Barnekonvensjonenes artikkel 3.

Siden barn og unge mangler en demokratisk stemme, mener vi at tilbud til denne gruppen må ha et sterkere vern i lov og forskrift enn tilbud til andre grupper.

Vi mener at kommunene spiller en viktig rolle i utformingen av hvordan tiltak skal se ut. Hver enkel kommune er selv best egnet til å vurdere hvordan de ønsker å tilrettelegge sine ungdomshus eller fritidsklubber. Dette gjenspeiles i det store mangfoldet av tiltak vi allerede ser rundt omkring i landet. Vi mener allikevel at det må etableres noen minimumskrav som kan være med på å sikre at ungdom har tilgang til disse tilbudene og som setter noen minimumskrav til innhold og kompetanse.

2. Økonomi

Norges fritidsklubber og ungdomshus har opplevd en realnedgang i sin økonomi fra 2002 til 2008 (Klubbundersøkelsen 2008). Rapporten indikerer at dette kan være tilfellet (s.57), noe som blir ytterligere forsterket med tallene fra Klubbundersøkelsen 2008. Vi mener at dette må presiseres tydeligere i rapporten.

3. Viktigheten av at de foreslåtte tiltakene angående ungdoms fritidstiltak igangsettes

Ungdom & Fritid stiller seg positive til ekspertgruppens forslag til tiltak. Forlagene identifiserer sentrale utfordringer knyttet til ungdoms fritidsmiljø.

Vi mener at mange av de konkrete tiltakene som foreslås vil kunne bidra til et løft for hele feltet, og savner derfor forslag om konkrete tiltak også under punkt 9 som omhandler oppsøkende arbeid.

Behovet for mer kunnskap om feltet generelt og kompetanseøkning hos ansatte i fritidsklubber, ungdomshus og lignende fritidstiltak er sentralt for å sikre en ønsket utvikling. Dette blir underbygget av at halvparten av forlag til tiltak omhandler kunnskap og kompetanse.

Vi mener rapporten peker på store strukturelle mangler, og at den viser at dette feltet trenger et solid løft på flere sentrale områder.

Vi vil foreslå at disse punktene følges opp tett, og helst i form av en offentlig utredning.

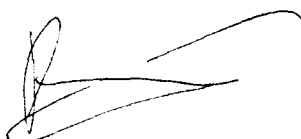
4. Demokrati og deltagelse for ungdom

Ungdom & Fritid mener tiltakene om økt innflytelse og deltagelse ville være et viktig skritt i å følge opp Barnekonvensjonens intensjoner. Vi stiller oss positive til forslagene, men vi mener samtidig at økt innflytelse i det lokale demokratiet ikke er i konflikt med økt lovregulering på området.

Ungdom & Fritid har vedtatt å jobbe for stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg. Vi mener dette vil styrke demokratiet, og bidra til at ungdom får reel innflytelse i saker som angår barn og unge. Vi mener rapporten i større grad burde sett på muligheten med å innføre stemmerett for 16-åringer. Vi mener også at tiltak 8: *"Det bør gjennomføres en ungdomsfolkeavstemming" om stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg* i gruppens anbefalinger ikke er godt nok utredet. Vi stiller oss skeptiske til å gjennomføre en meningsmåling uten at dette temaet er grundig behandlet i offentligheten på forhånd. Vi vil også påpeke at gjennomføring av en slik meningsmåling i forbindelse med skolevalgene høsten 2009 synes noe optimistisk.

Vi håper Barne- og likestillingsdepartementet ser positivt på våre innspill. Ta kontakt dersom det er behov for nærmere avklaringer.

På vegne av Ungdom & Fritid,



Pål Isdahl Solberg
Daglig leder

Ungdom & Fritid
- Landsforening for fritidsklubber og ungdomshus